

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par kapitāla tirgu savienības rīcības plāna vidusposma pārskatīšanu”

(COM(2017) 292 final)

(2018/C 081/16)

Ziņotājs: **Daniel MAREELS**

Apspriešanās	Eiropas Komisija, 5.7.2017.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants
Atbildīgā specializētā nodaļa	Ekonomikas un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa
Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē	5.10.2017.
Pieņemts plenārsesijā	19.10.2017.
Plenārsesija Nr.	529
Balsojuma rezultāts	136/0/3
(par/pret/atturas)	

Preambula

Šis atzinums ir daļa no četru atzinumu sērijas. Tie veltīti Eiropas ekonomikas nākotnei (ekonomiskās un monetārās savienības padziļināšana, eurozonas ekonomikas politika, kapitāla tirgu savienība un ES finanšu nākotne)⁽¹⁾. Šī atzinumu virkne saistīta ar kontekstu, ko radījis Baltās grāmatas par Eiropas nākotni process, kuru nesen uzsākusi Eiropas Komisija, un tajos ņemta vērā Komisijas priekšsēdētāja J.-C. Juncker 2017. gada runa par stāvokli Savienībā. Saskaņā ar EESK rezolūciju par Eiropas nākotni⁽²⁾ un iepriekšējiem atzinumiem par EMS izveides pabeigšanu⁽³⁾ šajā atzinumu kopumā ir uzsvērts, ka, īstenojot Savienības pārvaldību, ir nepieciešams vienots redzējums, kas būtu daudz plašāks par tehniskām metodēm un pasākumiem, un tas galvenokārt ir politiskās gribas un kopējas perspektīvas jautājums.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Tā kā kapitāla tirgu savienība ir izšķiroši svarīga gan no Eiropas integrācijas un attīstības turpināšanas un padziļināšanas viedokļa, gan katrai no dalībvalstīm, un tā kā saistībā ar to ir jāņem vērā starptautiskā konteksta pārmaiņas, EESK ir pārliecināta šīs savienības aizstāve un ir apņēmusies drosmīgi cīnīties par tās īstenošanu. Komitejas skatījumā ir svarīgi darīt visu iespējamo, lai kapitāla tirgus savienības izveide izdotos. Svarīgi ir strauji panākt progresu un gūt rezultātus, lai īsā laikā dotu jaunu stimulu ES ekonomikai un lai tā kļūtu vēl dinamiskāka.

1.2. Komiteja vienmēr ir rīkojusies kā liela kapitāla tirgu savienības aizstāve un ir aktīvi aicinājusi to padziļināt un pabeigt. Arī tagad tā atgādina par šo mērķi un pauž aktīvu atbalstu šai savienībai. Kapitāla tirgu savienībai kopā ar banku savienību ir jādod ieguldījums tādas finanšu savienības izveides nodrošināšanā, kuru īstenojot tiktu garantēta ekonomikas un monetārās savienības izveide, jo tā ir viens no tās pamatiem. Jau ir gūti pirmie sasniegumi kapitāla tirgu savienības izveides procesā, un arī banku savienība ir pārvarējusi vairākus posmus, izstrādājot pirmo un otro pīlāru, turklāt ir izvirzīti

⁽¹⁾ Šis EESK kopums ietver atzinumus par šādiem tematiem: “Eurozonas ekonomikas politika 2017. gadā” (atzinuma papildinājums) (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* A. lpp. 216), “Kapitāla tirgu savienība: vidusposma pārskats”, “EMS padziļināšana līdz 2025. gadam” (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* B. lpp. 124) un “ES finanses līdz 2025. gadam” (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* C. lpp. 131).

⁽²⁾ EESK rezolūcija “Komisijas baltā grāmata par Eiropas nākotni un ne tikai”, 2017. gada 6. jūlijs (OV C 345, 13.10.2017., 11. lpp.).

⁽³⁾ OV C 451, 16.12.2014., 10. lpp., un OV C 332, 8.10.2015., 8. lpp.

priekšlikumi trešajam pīlāram. Tagad darbs ir jāturpina abos šajos virzienos, un pēc iespējas ātrāk ir arī jāspēj reāli sasniegt galamērķus.

1.3. Kapitāla tirgu savienība var arī būtiski palīdzēt ekonomikas atlabšanas nostiprināšanā, kā arī kļūt par vienu no faktoriem, kuri veicina izaugsmi, investīcijas un nodarbinātību, kas pozitīvi ietekmēs gan katru no dalībvalstīm, gan ES visā kopumā. No strukturālā viedokļa ar to saistītajai finansējuma avotu paplašināšanai un dažādošanai būtu jānodrošina spēcīgāka integrācija, kas savukārt atbilstoši iecerētajam veicinās ekonomikas un finanšu sistēmas stabilitāti, drošību un noturību pret satricinājumiem. Nav iedomājama turpmāka attīstība, saglabājot pašreizējo sadrumstalotības situāciju, jo tā neļauj pienācīgi izmantot daudzas iespējas.

1.4. Ņemot vērā arī to, ka starptautiskā un globālā mērogā ir vērojama daudzveidīga spēka samēru pārbīde un varas centru maiņa un ka mūsu tuvākajā apkaimē Apvienotā Karaliste drīzumā atstās Eiropas Savienību, ir svarīgi, lai ES izvēlētos izlēmīgu nostāju un nostiprinātu savu stāvokli ekonomikas ziņā. Šādā aspektā Eiropa var smelties iedvesmu no tā noturīguma un dinamikas, ko, noslēdzoties krīzei, apliecinājusi ASV ekonomika.

1.5. EESK skatījumā kapitāla tirgu savienība nevar būt fakultatīvs mehānisms, kas būtu izdevīgs tikai dažiem. Gluži pretēji – tai jākļūst par konkrētu realitāti visās ES dalībvalstīs. Tas ir absolūti nepieciešams. Gan ES mērogā, gan dalībvalstīs ir vajadzīga politiskā griba darīt visu nepieciešamo un radīt piemērotus apstākļus šā mērķa sasniegšanai. Vēlamajam rezultātam ir jābūt tādas kapitāla tirgu savienības izveidei, kas, veicinot integrāciju visā ES, vienlaikus vērstu uzmanību arī uz aktuālajām vajadzībām un vēlmēm, jo īpaši atsevišķos reģionos un apgabalos. Visos līmeņos ir jāisteno konsekventa un saskanīga politika un piesardzīgi jāizvērtē jebkādas iniciatīvas, kas neatbilst noteikto mērķu loģikai.

1.6. EESK skatījumā ir augstākajā mērā svarīgi maksimāli palielināt kapitāla tirgu savienības izdošanās iespējas. Šajā nolūkā ir skaidri ierosināts paredzēt nepieciešamos rīkus, lai visās dalībvalstīs varētu konstatēt un novērtēt gan darbu, kas reāli ieguldīts virzībā uz šādu savienību, gan panākto progresu. Konkrētāk, Komiteja ar pārliecību atbalsta tāda novērtēšanas mehānisma ieviešanu, kas būtu paredzēts regulārai kapitāla tirgu savienības veidošanas un ieviešanas virzības novērtēšanai dalībvalstīs un kura pamatā būtu gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi kritēriji, turklāt par kura rezultātiem tiktu informēta sabiedrība, nepilnību gadījumā veicot piemērotas darbības.

1.7. Kapitāla tirgu savienības kopējie panākumi būs atkarīgi no tā, cik efektīvi izdosies realitātē īstenot ierosinātos pasākumus, kā arī patiešām radīt vienotu tirgu un panākt, lai to izmantotu visas ieinteresētās personas, jo īpaši finanšu pakalpojumu sniedzēji, uzņēmumi, ieguldītāji un noguldītāji. Tāpēc Komiteja ir apmierināta ar pašreizējo vidusposma novērtējumu, kas veikts īsā termiņā, un iesaka arī turpmāk regulāri rīkot šāda veida pasākumus, tajos aktīvi un cieši iesaistot arī dažādās iepriekš minētās ieinteresētās personas.

1.8. Lai varētu īstenot tālākos posmus, kas nepieciešami kapitāla tirgu savienības pamatu radīšanai, ir jāizdara izvēle. Komiteja uzskata, ka ir jādod priekšroka pasākumiem un darbībām, kas rada maksimālu konvergenci un atstāj dalībvalstīm vismazākās iespējas pārsniegt stingri nepieciešamo. Būs jāpatur prātā *REFIT* pieeja, lai viss notiktu pēc iespējas vienkāršāk, bez lieka administratīvā sloga un par viszemākajām izmaksām.

1.9. Saskaņā ar Komisijas dokumentu līdz 2019. gadam [vēl] ir jāievieš 38 kapitāla tirgu savienības elementi. Lai gan šis lielais īsā termiņā veicamo pasākumu skaits var likt uzdot jautājumus par pieeju, kas būtu jāizvēlas, Komiteja uzskata, ka ir svarīgi, lai pēc iespējas drīzāk neatgriezeniski tiktu radīti kapitāla tirgu savienības pamati.

1.10. No šāda viedokļa EESK jo īpaši uzsver, ka pietiekami daudz uzmanības jāpievērš MVU finansēšanai, jo šiem uzņēmumiem banku finansējums joprojām ir ļoti svarīgs. Papildus pasākumiem, kas jau sākotnējā rīcības plānā bija paredzēti to atbalstam, īpaši vienkāršai, pārredzamai un standartizētai vērtspapīrošanai un Prospektu direktīvai, ir lietderīgi jāizmanto visas iniciatīvas, kuras uzskaitītas izskatāmajā paziņojumā un kuras varētu vēl vairāk uzlabot šo uzņēmumu stāvokli. Turklāt būtu jāattīsta un jāveicina arī citi risinājumi to labā, piemēram, finansēšanas rezerves veidi vai citu rīcības instrumentu popularizēšana.

1.11. EESK arī atzinīgi vērtē to, ka uzsvars likts uz ilgtspējīgām investīcijām un vadošo lomu, kas šai ziņā būtu jāuzņemas Eiropas Savienībai. Komiteja atbalsta nostādni, ka gaidāmajā finanšu jomas tiesību aktu pārskatīšanā ir jāņem vērā ilgtspējas apsvērumi (6. prioritārā darbība).

1.12. Komiteja atzinīgi vērtē arī to centrālo vietu, kas noteikta uzraudzībai saistībā ar darbu, kurš tiek veikts kapitāla tirgu savienības izveidē. Šādai Eiropas līmenī veiktai uzraudzībai ir būtiska nozīme, lai garantētu drošību un stabilitāti, sekmētu tirgu integrācijas īstenošanu vēlamajā veidā, kā arī novērstu šķēršļus, ierobežojumus un nevienlīdzību kapitāla tirgu savienībā.

2. Konteksts

2.1. Viena no absolūtajām prioritātēm, ko Komisija sev noteica līdz ar *Jean-Claude Juncker* stāšanās amatā, bija veicināt izaugsmi, ieguldījumus un nodarbinātību. Lai sasniegtu šo mērķi, tā nekavējoties sāka izstrādāt "Investīciju plānu Eiropai", kuram ir vairākas daļas.

2.2. Plānā jo īpaši ir paredzēts tiekties uz viendabīgu kapitāla tirgu savienību. Process sākās 2015. gada septembra beigās, kad Komisija publicēja Rīcības plānu kapitāla tirgu savienības izveidei⁽⁴⁾, nosakot nepieciešamo pamatu, lai līdz 2019. gadam izveidotu efektīvu un integrētu kapitāla tirgu savienību, kas aptvertu visas dalībvalstis.

2.3. Pirms nepilna gada Eiropadome jau aicināja "panākt ātru un pārliecinošu progresu", lai "uzņēmumiem nodrošinātu vieglāku piekļuvi finansējumam un atbalstītu investīcijas reālajā ekonomikā, virzot uz priekšu kapitāla tirgu savienības programmu"⁽⁵⁾, un nedaudz vēlāk Komisija pieņēma paziņojumu, kurā tā savukārt atbalstīja reformu paātrināšanu⁽⁶⁾.

2.4. Turklāt finanšu integrāciju nesēn ir skāruši vairāki jauni izaicinājumi, piemēram, lielākā finanšu centra gaidāmā izstāšanās no ES (*Brexit*).

2.5. Visi šie apstākļi lika Komisijai nesēn⁽⁷⁾ publicēt Paziņojumu par kapitāla tirgu savienības rīcības plāna vidusposma pārskatīšanu⁽⁸⁾. Papildus a) pašreizējās situācijas izklāstam saistībā ar sākotnējā rīcības plāna īstenošanu un b) vairāku jaunu likumdošanas iniciatīvu paziņošanai saistībā ar vēl neskaidriem noteikumiem šis vidusposma novērtējums norāda uz c) dažādiem jauniem prioritārajiem pasākumiem.

2.5.1. Šā vidusposma novērtējuma mērķis ir konkrētāk reaģēt uz jaunajiem un mainīgajiem izaicinājumiem, kā arī ņemt vērā 2017. gada sākumā veiktās sabiedriskās apspriešanas rezultātus.

2.5.2. Saskaņā ar sākotnējo grafiku Komisija ir īstenojusi vairāk nekā pusi (20) no 33 plānā paredzētajiem pasākumiem⁽⁹⁾. Ir ierosināti priekšlikumi, lai attīstītu riska kapitāla tirgus, pārskatītu noteikumus par prospektiem, uzņēmumiem atvieglotu un padarītu lētāku piekļuvi publiskajiem tirgiem, novērstu to, ka nodokļu režīms ir labvēlīgāks parādsaistībām nekā pašu kapitālam, veicinātu drošu un likvidu vērtspāpīrošanas tirgu un godīgiem uzņēmējiem dotu pārstrukturizācijas iespēju vai otro iespēju bankrota gadījumā.

2.5.3. Attiecībā uz vēl īstenojamajiem programmas elementiem⁽¹⁰⁾ Komisija plāno ierosināt trīs tiesību aktu priekšlikumus, kas tiek uzskatīti par būtiski svarīgiem elementiem kapitāla tirgu savienības izveidei. Tie ir saistīti ar Eiropas mēroga privāto pensiju produktu (*PEPP*, dokuments publicēts 2017. gada 29. jūnijā), tiesību normu kolīziju attiecībā uz sekām, ko trešām personām rada darījumi ar vērtspapīriem un prasījumi (2017. gada pēdējais ceturksnis), un ES regulējumu attiecībā uz segtajām obligācijām (2018. gada pirmais ceturksnis).

⁽⁴⁾ COM(2015) 468 final.

⁽⁵⁾ <http://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2016/06/28-euco-conclusions/>

⁽⁶⁾ COM(2016) 601 final.

⁽⁷⁾ 2017. gada 8. jūnijā.

⁽⁸⁾ COM(2017) 292 final.

⁽⁹⁾ COM(2017) 292 final, 2. punkts.

⁽¹⁰⁾ Turpat, 9. zemsviras piezīme.

2.5.4. Lai reaģētu uz pārmaiņu radītajiem izaicinājumiem, ir ierosināti deviņi jauni prioritārie pasākumi ⁽¹¹⁾, kuru mērķis ir nostiprināt kapitāla tirgu savienību, proti:

- piešķirt vairāk pilnvaru Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei (ESMA), lai sekmētu konsekventas uzraudzības efektivitāti visā ES un ārpus tās,
- pastiprināt proporcionalitātes principu attiecībā uz tiesisko regulējumu MVU iekļaušanai biržas sarakstā,
- pārskatīt prudenciālo pieeju ieguldījumu brokeru sabiedrībām,
- izskatīt iespēju izveidot Eiropas sistēmu attiecībā uz licencēšanu un finanšu tehnoloģiju darbību atļaujām (pasēm),
- veikt pasākumus, lai atbalstītu ienākumus nenesošu aizdevumu sekundāros tirgus, un izskatīt iespēju iesniegt likumdošanas iniciatīvas, lai nodrošinātie kreditori varētu labāk atgūt vērtību no nodrošinātiem aizdevumiem, kuri izsniegti uzņēmumiem un uzņēmējiem,
- veikt turpmākus pasākumus saistībā ar ieteikumiem, ko sniegusi augsta līmeņa grupa ilgtspējīga finansējuma jautājumos,
- veicināt pārvedamu vērtspapīru kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu (PVKIU) un alternatīvo ieguldījumu fondu (AIF) pārrobežu izplatīšanu un uzraudzību,
- sniegt norādījumus par ES noteikumiem attiecībā uz pieeju ES teritorijā veiktiem pārrobežu ieguldījumiem un radīt atbilstīgu sistēmu ieguldījumu strīdu miermīlīgai atrisināšanai,
- ierosināt visaptverošu ES stratēģiju par iespējamiem pasākumiem vietējo un reģionālo kapitāla tirgu attīstības sekmēšanai.

2.6. Mērķis joprojām ir sniegt izšķirošu un paliekošu ieguldījumu, lai līdz 2019. gadam ieliktu pamatus reālai kapitāla tirgu savienībai. Šī virzība atspoguļosies Eiropas Komisijas 2018. gada darba programmā.

3. Piezīmes un komentāri

3.1. Vispirms Komiteja atkārtoti ⁽¹²⁾ pauž konceptuālu atbalstu un vēlreiz norāda uz vienu no saviem iepriekšējiem atzinumiem par atbalstu kapitāla tirgu savienībai, kuras izveide ir būtiski svarīga, lai padziļinātu finanšu un ekonomisko integrāciju Eiropas Savienībā. Ir jāizmanto pašreizējā dinamika, jo īpaši ņemot vērā, ka starp rietumiem un austrumiem notiek daudzējāda spēka samēru pārbīde un varas centru maiņa. ES ir jāpauž izlēmīga nostāja.

3.2. Kapitāla tirgu savienība ir neatņemams elements plašākā programmā, kurai jāpalīdz uzlabot izaugsmi, ieguldījumus un nodarbinātību. Ilgtspējīgai un stabilai ekonomikas atjaunošanai arī turpmāk ir jābūt galvenajai prioritātei un mērķim, uz ko neatliekami jātiecas. Būtībā tas nozīmē, ka ir jānostiprina ekonomikas atveseļošanās un jārada vai jā saglabā nodarbinātība lielākam skaitam cilvēku.

3.3. Turklāt kapitāla tirgu savienībai vajadzētu dot iespēju viendabīgākos apstākļos plaši mobilizēt Eiropas kapitālu un to novirzīt visiem ilgtermiņā ilgtspējīgiem uzņēmumiem, infrastruktūras projektiem un iniciatīvām. Ja tiktu paplašināti un dažādoti finanšu avoti – kuri ir šādas savienības jēga un kuriem varēs pilnībā izmantot gan banku, gan tirgu finansējumu –, ekonomika kļūtu dinamiskāka un spēcīgāka. Šajā aspektā, papildus citām inovācijām, starp kurām jāatzīmē nebanku aizdevēju ietekmes palielināšanās, par iedvesmas avotu var kalpot ASV modelis, kas ir izrādījies noturīgāks periodā pēc krīzes.

⁽¹¹⁾ COM(2017) 292 final, 4. punkts.

⁽¹²⁾ OV C 133, 14.4.2016., 17. lpp.

3.4. Vienlaikus pastāv izaicinājums turpināt virzību uz ekonomisko un sociālo konvergenci, tādējādi nostiprinot arī ES iekšējo stabilitāti finanšu un ekonomikas jomā. Ir jādod priekšroka kvalitatīvai pieejai, kuras pamatā ir stabila un ilgtspējīga izaugsme un labklājība. Arī uzņēmumiem, ieguldītājiem un noguldītājiem jābūt spējīgiem izmantot kapitāla tirgu savienības radītās iespējas, taču nav pieļaujams, ka viņiem tādēļ būtu jāuzņemas pārmērīgi riski.

3.5. Kapitāla tirgu savienība ir arī būtiski svarīga ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) padziļināšanai un pabeigšanai, un ir svarīgi to veiksmīgi īstenot⁽¹³⁾. Komiteja atkārtoti apliecina viedokli, ko tā parasti aizstāv šajā saistībā⁽¹⁴⁾. Kapitāla tirgu savienībai apvienojumā ar pilnībā izveidotu banku savienību ir jārada reāla finanšu savienība, kas ir viens no četriem EMS pilāriem⁽¹⁵⁾⁽¹⁶⁾. Šajās jomās jau ir ielikti pamati, tikai neatlaidīgi jāturpina uzsāktie centieni.

3.6. Turklāt kapitāla tirgu savienības īstenošana ir arī visu dalībvalstu interesēs. Kā nesen tika vēlreiz apstiprināts, kapitāla tirgu savienībai ir vēl viena svarīga priekšrocība, proti, tā palīdz nodrošināt izaugsmes konvergenci starp dažādām dalībvalstīm, jo uzlabojas uzkrājumu aprite un sadale ES teritorijā. Tādējādi vajākamajām ekonomikām būs iespēja ātrāk panākt rezultatīvākās ekonomikas⁽¹⁷⁾. No šāda viedokļa *Brexit* dēļ ir vēl jo svarīgāk, lai kapitāla tirgu savienība tiktu efektīvi ieviesta un lai Eiropas izaugsme varētu gūt labumu no integrētas finanšu sistēmas pakalpojumiem⁽¹⁸⁾.

3.7. Tāpēc Komitejas skatījumā ir īpaši vēlams nodrošināt strauju progresu. EESK pilnībā piekrīt Eiropadomes 2016. gada jūnija deklarācijai⁽¹⁹⁾ un citiem paziņojumiem⁽²⁰⁾, kas vērsti tajā pašā virzienā.

3.8. Rīcības plāna vidusposma novērtējums, kas tapis īsā termiņā⁽²¹⁾, šo tematu ir paturējis uzmanības centrā un dod iespēju nekavējoties reaģēt. Komiteja ar to ir apmierināta, jo novērtējums sniedz iespēju spēcīgāk un mērķtiecīgāk reaģēt uz dažādiem nākotnes izaicinājumiem, kas rodas pastāvīgi mainīgajos politikas un ekonomikas apstākļos. Turklāt ir vēlams paredzēt, ka līdzīgi vidusposma novērtējumi regulāri būtu jāveic arī turpmāk. Komiteja uzskata, ka ir lietderīgi šajā procesā vienmēr aktīvi un cieši iesaistīt dažādas ieinteresētās personas. Tas ir jo īpaši svarīgi, ņemot vērā, ka kapitāla tirgu savienības pozitīvs gala rezultāts būs atkarīgs no tā, kādā mērā izdosies transponēt ierosinātos elementus reālajos apstākļos, kā arī patiešām radīt vienotu tirgu un nodrošināt, lai to izmantotu pēc iespējas vairāk finanšu pakalpojumu sniedzēju, uzņēmumu, ieguldītāju un noguldītāju.

3.9. Attiecībā uz kapitāla tirgu savienības izveidi ir jādod priekšroka pasākumiem, kas vislabāk sekmē konvergenci⁽²²⁾ un atstāj dalībvalstīm minimālas iespējas pārsniegt stingri nepieciešamo. Ir jānovērš atšķirības ES tiesību aktu transponēšana valstu tiesību aktos, kā arī to konkrētajā piemērošanā. Turklāt, ciktāl iespējams, būtu jāizmanto *REFIT* pieeja.

3.10. Komiteja uzskata, ka kapitāla tirgu savienība nevar būt fakultatīvs mehānisms, kas sniedz labumu tikai dažām valstīm. Gluži pretēji – tai ir jāklūst par realitāti visās ES dalībvalstīs. Tas ir absolūti nepieciešams. Šajā nolūkā ir augstākajā mērā svarīgi, lai ES līmenī un katrā dalībvalstī varētu paļauties uz politisko gribu radīt atbilstošus nosacījumus un paredzēt vajadzīgos stimulējošos pasākumus, lai nodrošinātu konkrētus panākumus šajā jomā.

⁽¹³⁾ OV C 451, 16.12.2014., 10. lpp., I punkts.

⁽¹⁴⁾ Skatīt arī EESK atzinumu par tematu "EMS padziļināšana līdz 2025. gadam" (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 124. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Papildus finanšu savienības izveidei ir arī jārada reāla ekonomiskā savienība, budžeta savienība un politiskā savienība. Piecu priekšsēdētāju ziņojums "Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana", 2015. gada jūnijs.

⁽¹⁶⁾ Sk. arī piecu priekšsēdētāju ziņojumu "Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana", 2015. gada jūnijs.

⁽¹⁷⁾ Tādējādi būs arī iespējams labāk kompensēt ekonomisko triecienu asimetriskās sekas.

⁽¹⁸⁾ Cita starpā skatīt Eiropas Centrālās bankas priekšsēdētāja vietnieka *Vitor Constancio* runu "Monetārās savienības efektivitāte un kapitāla tirgu savienība" (*Effectiveness of Monetary Union and the Capital Markets Union*), Malta, 2017. gada 6. aprīlis. <http://malta2017.eurofi.net/highlights-eurofi-high-level-seminar-2017/vitor-constancio-vice-president-european-central-bank/>

⁽¹⁹⁾ Sk. šā atzinuma 2.3. punktu.

⁽²⁰⁾ Sk. 13. zemsvītras piezīmi.

⁽²¹⁾ Šajā gadījumā – mazāk nekā divu gadu laikā pēc rīcības plāna publicēšanas.

⁽²²⁾ Tāpēc, piemēram, pēc iespējas biežāk būtu jāizmanto regula, nevis direktīva.

3.11. Tā kā nav iespējamas nekādas koncesijas attiecībā uz absolūto nepieciešamību īstenot kapitāla tirgu savienību visās dalībvalstīs (sk. 3.10. punktu iepriekš), ir noteikti jāparedz instrumenti, kas ļauj visās dalībvalstīs novērtēt plānoto mērķu faktisko sasniegšanu un reāli panākt progresu. Šajā saistībā Komiteja stingri atbalsta tāda mehānisma izveidi, kas būtu paredzēts regulārai kapitāla tirgu savienības izveides un ieviešanas novērtēšanai dalībvalstīs. Tā pamatā vajadzētu būt gan kvantitatīviem, gan kvalitatīviem kritērijiem. Šāda novērtējuma rezultāti ir jāpublisko. Nepilnību konstatēšanas gadījumā ir jāparedz piemērotas darbības un pasākumi.

3.12. Vēlamajam rezultātam ir jābūt tādas kapitāla tirgu savienības izveidei, kas, atbalstot integrāciju visā ES, vienlaikus vērs uzmanību arī uz katras dalībvalsts vajadzībām un vēlmēm, tomēr nepieļaujot jaunu sadrumstalotību vai nodalīšanu. Šajā saistībā nav šaubu, ka atsevišķiem reģioniem un tajos strādājošajiem uzņēmējiem ir svarīga reģionālo kapitāla tirgu attīstīšana (9. prioritārais pasākums). Šis pasākums var arī sekmēt pārrobežu tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu, jo bieži tas joprojām ir dārgāk un sarežģītāk, nekā darboties vietējā līmenī.

3.13. Turklāt, lai kapitāla tirgu savienības izveide būtu veiksmīga, visos līmeņos ir jāizmanto konsekventa un saskanīga politika – šajā nolūkā ir jācenšas novērst jebkādas iniciatīvas, kas neatbilst ar šādu savienību saistītajiem apsvērumiem, varētu to sadrumstalot, likt tai šķēršļus vai radīt citus ierobežojumus.

3.14. Pašlaik kapitāla tirgu savienības elementu izsmelšajā pārskatā, kas iekļauts Komisijas dokumentā⁽²³⁾, ir ne mazāk kā 38 pasākumi un darbības, kas vēl jāievieš līdz 2019. gadam. Ja ir vēlme maksimāli augstā līmenī saglabāt iepriekš minētās izdošanās iespējas, pamatoti var rasties jautājums, vai nav plānots paveikt pārāk daudz pārmērīgi īsā laika posmā un vai nebūtu labāk koncentrēties uz ierobežotu skaitu prioritāšu⁽²⁴⁾. Lai arī kāda būtu atbilde uz šo jautājumu, galvenais būs rīkoties noteiktajos termiņos, izmantojot maksimāli uz rezultātu vērstu pieeju, un neatgriezeniski radīt pamatus kapitāla savienībai.

3.15. Kā EESK jau norādījis savā sākotnējā atzinumā par rīcības plānu, tās uzmanības centrā ir MVU finansēšana, jo šie uzņēmumi ir Eiropas ekonomikas dzīvais balsts un tie ir ļoti svarīgi no nodarbinātības viedokļa. Šī vidusposma novērtējuma beigās Komitejai joprojām rodas jautājumi⁽²⁵⁾ par kapitāla tirgu savienības piemērotību un efektivitāti attiecībā uz MVU.

3.16. MVU gadījumā, jo īpaši attiecībā uz mazajiem uzņēmumiem, ir jādara viss iespējams, lai banku finansējums kļūtu vai saglabātos viegli pieejams un piemērots šādiem uzņēmumiem gan vietējā, gan pārrobežu mērogā⁽²⁶⁾. Tāpat arī būtu jāstimulē un jāuzlabo iespējas, kas saistītas ar rezerves finansējumu maziem un vidējiem uzņēmumiem. Priekšlikumi par vērtspapīrošanu (vienkārša, pārredzama un standartizēta vērtspapīrošana), kurus EESK iepriekš ir vērtējusi atzinīgi⁽²⁷⁾, nenoliedzami ir solis pareizajā virzienā, taču ar to vien nepietiek. Šajā ziņā svarīga var būt arī tirgus attīstīšana ienākumus nenesošiem aizdevumiem (4. prioritārais pasākums) un segto obligāciju shēma, kā arī to instrumentu labāka izmantošana, kas jau ir spēkā MVU atbalsta politikas jomā.

4. Piezīmes un īpaši komentāri

4.1. Netiecoties uz izsmelšu izklāstu, Komiteja sniedz vairākas piezīmes un komentārus par dažiem prioritārajiem pasākumiem⁽²⁸⁾, par kuriem paziņots Komisijas dokumentā un kuri piesaistījuši EESK uzmanību.

⁽²³⁾ Sk. Komisijas paziņojuma COM(2017) 292 final pielikumu.

⁽²⁴⁾ EUROFI augsta līmeņa seminārā, kas 2017. gada 5.–7. aprīlī notika Maltā, tika veiktas vairākas dalībnieku aptaujas. Viens no jautājumiem bija šāds: “Kā būtu iespējams būtiski paātrināt kapitāla tirgu savienības izveidi?” 37 % aptaujāto personu izvēlējās atbildi “koncentrēties uz nelielu skaitu galveno prioritāšu”, 29 % sniedza atbildi “radīt politisku stimulu iekšējo robežu likvidēšanai”, 12 % aptaujāto uzskatīja, ka ir “jāveido vienota finanšu platforma ES 27 dalībvalstīs”, savukārt tikpat daudz respondentu piekrita apgalvojumam, ka “nav iespējams būtiski paātrināt kapitāla tirgu savienības izveidi”. Ceturtajā un piektajā vietā palika atbildes “palielināt konverģenci uzraudzības jomā” (8 %) un “vairāk balstīt banku regulējumu uz ES finanšu tirgu īpašajām iezīmēm” (3 %). Cits jautājums bija formulēts šādi: “Kādas ir divas galvenās prioritātes ES 27 dalībvalstīs, lai sasniegtu kapitāla tirgu savienības mērķus?” Trīs galvenās atbildes uz šo jautājumu bija šādas: “uzlabot tiesību aktu saskaņotību maksātspējas un pārvedamo vērtspapīru jomā” (21 %), “attīstīt pašu kapitāla finansējumu” (16 %) un “īstenot īstermiņa prioritātes (vērtspapīrošana, prospekti u. c.)” (15 %).

Informāciju par EUROFI augsta līmeņa semināru (tostarp aptauju rezultātus) skatīt šeit: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170406_2.en.html.

⁽²⁵⁾ OV C 133, 14.4.2016., 17. lpp., 1.6. punkts.

⁽²⁶⁾ Situācija dalībvalstīs atšķiras.

⁽²⁷⁾ OV C 82, 3.3.2016., 1. lpp.

⁽²⁸⁾ Ciktāl tie nav minēti citviet šajā atzinumā.

4.2. Komiteja ir īpaši apmierināta ar to, ka uzraudzība ieņem centrālo vietu centienos izveidot kapitāla tirgu savienību (1. prioritārais pasākums), un cer, ka šis aspekts arī turpmāk gūs īpašu uzmanību. Šādai Eiropas līmenī veiktai uzraudzībai ir būtiska nozīme, lai garantētu finanšu un ekonomikas sistēmas drošību un stabilitāti, sekmētu tirgu integrācijas īstenošanu vēlamajā veidā, kā arī novērstu nevienlīdzību un jebkādas citus šķēršļus vienotajā tirgū.

4.3. Tiekšanās panākt labāku proporcionalitāti noteikumos, kuru mērķis ir atbalstīt uzņēmumu iekļaušanu biržas sarakstā un ieguldījumu brokeru sabiedrības (2. prioritārais pasākums), ir ārkārtīgi atzinīgi vērtējama rīcība, kas neapšaubāmi ir pelnījusi uzmanību, taču vienlaikus ir arī jāaizstāv mazo noguldītāju un ieguldītāju intereses un viņi jāaizsargā.

4.4. Ir pilnīgi pamatoti rūpēties par ES dominējošā stāvokļa nostiprināšanu ilgtspējīgu ieguldījumu jomā (6. prioritārais pasākums), jo ir svarīgi, lai Eiropa uzņemtos vadošo jomu jautājumos, kas saistīti ar labu un ilgtspējīgu izaugsmi. Šajā jomā noteicošai ir jābūt kvalitatīvajai pieejai. Vienlīdz svarīgi ir arī tas, lai noguldītājiem un ieguldītājiem būtu atbilstoša informācija, piemēram, par pietiekami ilgu periodu. Ciktāl tas attiecas uz ieguldījuma ietekmi, nekādu informāciju neglabā ilgāk par trim gadiem. Būtu jāpārbauda, vai šo termiņu nevar pagarināt.

4.5. Turklāt EESK atbalsta EK⁽²⁹⁾, uzskatot, ka būtu efektīvi jāapvieno privātais kapitāls, ESIF finansējums un citi ES fondi, lai investīcijas novirzītu tiem MVU, kam ir pozitīva sociālā un ekoloģiskā papildu ietekme, tādējādi palīdzot arī sasniegt ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM) un jo īpaši tos, ko paredz nesena Eiropas sociālo tiesību pilārs.

Briselē, 2017. gada 19. oktobrī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Georges DASSIS*

⁽²⁹⁾ COM(2017) 292 final, 4.5. punkts.